



# CHRONICLE IN THE CLOUDS



## Uvodna reč

Dragi učenici, kolege i prijatelji Vazduhoplovne akademije,

Pred vama je majsko izdanje našeg elektronskog časopisa – broj koji nastaje u periodu kada se završavaju letovi, privode kraju projekti i sumiraju rezultati još jedne intenzivne školske godine. Maj je mesec kada sagledavamo koliko smo tokom godine napredovali – u znanju, veštinama, odgovornosti i međusobnom poverenju.

Ovaj mesec u sebi nosi i tišinu. Sećamo se tragičnih događaja koji su potresli celu Srbiju – tragedije u Osnovnoj školi „Vladislav Ribnikar“ u Beogradu, kao i stradanja mladih u selu Dubona. Ta sećanja nas obavezuju na dostojanstvo, saosećanje i odgovornost. Kao obrazovna ustanova, dužni smo da negujemo kulturu dijaloga, poštovanja i brige jednih za druge. U školi se, pre svega, uči kako biti čovek – kako pružiti podršku, kako čuti i razumeti, kako graditi zajednicu u kojoj se svako oseća sigurno. U proteklim mesecima pokazali ste da vazduhoplovstvo nije samo profesija, već poziv koji zahteva disciplinu, smirenost i međusobno poverenje. Svaki uspešno realizovan čas letenja, svaki tehnički zadatak i timski projekat potvrđuju da budućnost našeg vazduhoplovstva počiva na znanju, ali i na karakteru.

Ovo izdanje donosi priče o vašim uspesima, iskustvima sa praktične nastave, stručnim posetama i takmičenjima. Posebno nam je zadovoljstvo što su mnoge tekstove pripremili učenici – jer glas mladih najbolje govori o energiji i vrednostima naše škole.

Dok gledamo ka novim visinama, ne zaboravljamo važnost međusobne podrške i solidarnosti. Neka nas znanje vodi, ali neka nas ljudskost uvek drži na pravom kursu.

U ime Uredništva, želimo vam uspešan završetak školske godine i letovanje. Leto i vedro nebo pred nama.

Uredništvo



## Muzej vazduhoplovstva – čuvar istorije srpskog i svetskog letenja

Nadomak piste Aerodroma, tamo gde se prošlost i sadašnjost vazduhoplovstva gotovo dodiruju, nalazi se Muzej vazduhoplovstva – jedno od najznačajnijih mesta tehničke i vojne istorije u Srbiji. Smešten uz Aerodrom Nikola Tesla, muzej svojim prepoznatljivim staklenim kupolama predstavlja simbol znanja, tradicije i razvoja vazduhoplovstva na ovim prostorima.

### Istorija i značaj

Ideja o osnivanju muzeja rodila se sredinom 20. veka, sa ciljem da se sačuvaju svedočanstva o razvoju avijacije u Srbiji i tadašnjoj Jugoslaviji. Zvanično je otvoren 1989. godine, a danas poseduje bogatu kolekciju letelica, motora, radara, uniformi, dokumenata i maketa.

Za učenike Vazduhoplovne akademije, ovaj muzej nije samo izložbeni prostor – to je učionica istorije, tehnike i inženjerske misli. Svaki eksponat predstavlja korak u razvoju aerodinamike, konstrukcije i navigacije.

### Najznačajniji eksponati

Među brojnim eksponatima izdvajaju se:

- Messerschmitt Bf 109 – legendarni nemački lovac iz Drugog svetskog rata.
  - MiG-21 – simbol mlazne ere i decenijama okosnica domaće vojne avijacije.
  - Delovi američkog „nevidljivog“ aviona F-117 Nighthawk, oborenog 1999. godine – jedinstven eksponat svetskog značaja.
  - Replika domaćeg lovca Ikarus IK-3, ponosa jugoslovenske vazduhoplovne industrije.
- Ovi avioni ne predstavljaju samo mašine, već i tehnološke izazove svog vremena – od klipnih motora do nadzvučnih brzina i „stealth“ tehnologije.

### Arhitektura koja simbolizuje budućnost

Zgrada muzeja, projektovana u modernističkom stilu, svojim kružnim oblikom i staklenom fasadom simbolizuje dinamiku i lakoću leta. Unutrašnji prostor omogućava pregled eksponata iz više uglova, što posetiocima pruža jedinstven doživljaj – gotovo kao da su i sami deo vazduhoplovne istorije.

### Inspiracija za nove generacije

Za učenike Vazduhoplovne akademije, poseta muzeju znači susret sa korenima profesije koju su izabrali. Svaki zakivak, instrument i motor podsećaju nas da je vazduhoplovstvo spoj hrabrosti pilota i preciznosti inženjera i tehničara.

Muzej vazduhoplovstva nije samo mesto gde se čuva prošlost – to je prostor koji inspiriše buduće pilote, mehaničare, inženjere i kontrolore letenja. On nas podseća da je nebo granica samo za one koji ne veruju u znanje, rad i posvećenost.

U vremenu brzog tehnološkog napretka, očuvanje vazduhoplovne baštine ima poseban značaj. Muzej vazduhoplovstva u Beogradu ostaje spona između slavne prošlosti i perspektivne budućnosti srpske avijacije.

Za sve nas koji smo deo Vazduhoplovne akademije, on predstavlja podsetnik da je svaka velika letelica nekada bila samo ideja – a svaka ideja počinje učenjem.

# Nedelja sećanja na žrtve tragedija u Osnovnoj školi „Vladislav Ribnikar“ i Duboni



Nedelja sećanja posvećena je uspomeni na žrtve tragičnih događaja koji su u maju 2023. godine potresli Srbiju. U tim danima, nezapamćene tragedije dogodile su se u beogradskoj školi „Vladislav Ribnikar“ i u selima kod Mladenovca, među kojima je i Dubona. Ovi događaji ostavili su dubok trag u društvu i pokrenuli talas tuge, solidarnosti i promišljanja o bezbednosti i odgovornosti.

Dana 3. maja 2023. godine, u Osnovnoj školi „Vladislav Ribnikar“ na Vračaru, život je izgubilo devetoro učenika i radnik obezbeđenja. Već narednog dana, 4. maja, u pucnjavi u okolini Mladenovca, uključujući Dubonu i Malo Orašje, stradalo je više mladih ljudi, dok je više njih ranjeno. Ove tragedije duboko su potresle porodice žrtava, njihove prijatelje, ali i celokupnu javnost.

Nedelja sećanja obeležava se kroz komemorativne skupove, minute ćutanja, polaganje cveća i različite edukativne i kulturne programe. U školama se organizuju razgovori sa učenicima o nenasilju, toleranciji, empatiji i važnosti međusobnog poštovanja. Cilj ovih aktivnosti nije samo odavanje počasti stradalima, već i jačanje svesti o značaju prevencije nasilja i izgradnje bezbednijeg društva.

Poseban akcenat stavlja se na zajedništvo i podršku porodicama žrtava. Građani širom Srbije tih dana pale sveće i ostavljaju poruke sećanja, pokazujući da tragedije nisu zaboravljene i da uspomena na nastradale živi kroz solidarnost i odgovornost zajednice.

Nedelja sećanja predstavlja podsetnik na krhkost života, ali i na snagu zajedništva. Sećanjem na žrtve, društvo izražava poštovanje prema njihovim životima i obavezuje se da će učiniti sve kako bi škole i zajednice bile mesta sigurnosti, razumevanja i nade.

## Sećanje koje opominje: Od Šumarica do današnjih učionica

Istorija nas, nažalost, uči i kroz najteže trenutke. Neki od njih zauvek ostaju urezani u kolektivno sećanje naroda, kao opomena i kao obaveza da gradimo bolje i bezbednije društvo. Među takvim događajima su streljanje đaka u Kragujevcu 1941. godine, tragična dešavanja u Osnovnoj školi „Vladislav Ribnikar“ 2023. godine i zločin u selima kod Mladenovca iste godine.

### Šumarice – rana koja ne zaceljuje

U oktobru 1941. godine, tokom nemačke okupacije Srbije u Drugom svetskom ratu, u Spomen-parku Šumarice izvršeno je masovno streljanje civila. Među žrtvama su bili i učenici i profesori kragujevačke gimnazije. Ovaj zločin, poznat kao Kragujevački oktobar, postao je simbol stradanja nevinih i brutalnosti rata.

Učenici koji su tog dana izvedeni iz školskih klupa nisu bili vojnici, niti su učestvovali u borbama. Bili su deca – sa snovima, planovima i budućnošću koja im je nasilno oduzeta. Njihovo stradanje postalo je večna opomena koliko su rat i mržnja razorni.

### Tragedija u školi „Vladislav Ribnikar“

Više od osam decenija kasnije, 3. maja 2023. godine, Srbija je ponovo zanemela. U Osnovnoj školi „Vladislav Ribnikar“ u Beogradu dogodila se pucnjava u kojoj su stradali učenici i zaposleni škole. Ovaj događaj potresao je ne samo Srbiju, već i čitav region.

Škola bi trebalo da bude mesto znanja, sigurnosti i prijateljstva. Umesto toga, tog dana je postala mesto bola. Učionice su, kao i 1941. godine, postale simbol prekinutog detinjstva i izgubljenih života.

### Dubona i Mladenovac – talas tuge

Samo dan kasnije, 4. maja 2023. godine, dogodio se još jedan zločin, ovoga puta u selima kod Mladenovca, uključujući i Dubonu. U ovom napadu život je izgubilo više mladih ljudi, a mnoge porodice su zavijene u crno.

Iako se istorijske okolnosti razlikuju – ratna odmazda 1941. godine i savremeni oblici nasilja 2023. – zajedničko im je to što su žrtve bili nevini ljudi, a društvo je ostalo suočeno sa pitanjem: kako sprečiti da se ovakve tragedije ponove?

### Paralela kroz vreme

Streljanje u Šumaricama bilo je posledica okupacije i politike terora. Tragedije u „Ribnikaru“ i kod Mladenovca dogodile su se u mirnodopskim uslovima. Ipak, paralela se može povući u simbolici – mladost kao žrtva nasilja.

U sva tri slučaja, prekinuti su dečji i mladalački snovi. Razlika je u istorijskom kontekstu, ali je bol porodica i zajednice podjednako dubok.

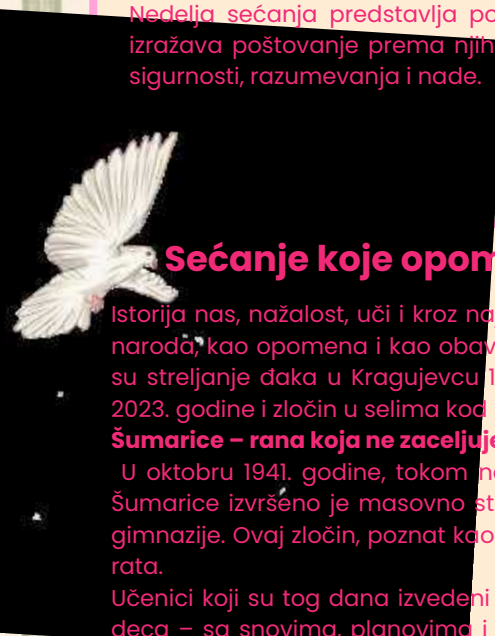
Sećanje na Šumarice obavezuje nas da čuvamo mir i negujemo toleranciju. Sećanje na „Ribnikar“ i Dubonu obavezuje nas da ozbiljno razgovaramo o vršnjačkom nasilju, dostupnosti oružja, mentalnom zdravlju i odgovornosti svih nas – porodice, škole i društva.

### Poruka mladima

Za školske časopis, možda je najvažnije istaći: nasilje nikada ne sme postati odgovor. Škola treba da ostane prostor sigurnosti, podrške i razumevanja.

Sećanjem na prošlost ne budimo mržnju, već razvijamo svest i empatiju. Samo društvo koje otvoreno govori o tragedijama može iz njih izvući pouke.

Od Šumarica do današnjih dana, poruka ostaje ista – život i mladost su najveće vrednosti koje moramo čuvati.



## Tri brata, jedan san – Stefan, Nikola i Lazar Lovrić

Ljubav prema vazduhoplovstvu često počinje kao dečački san, pogled ka nebu, zvuk aviona u daljini i mašta koja ne poznaje granice. Ipak, retko se dešava da taj san postane životni put trojice braće iz iste porodice. Upravo takva je priča Stefana, Nikole i Lazara Lovrića, bivših učenika Vazduhoplovne akademije, koji su još kao dečaci odlučili da njihovo mesto bude iznad oblaka.

Dane provedene u školi pamte sa posebnom emocijom. Bilo je izazova i odricanja, ali i mnogo više od toga prijateljstva, podrške i trenutaka koji se pamte za ceo život. Akademija ih nije naučila samo znanju, već i onome što ostaje za ceo život: disciplini, odgovornosti i istrajnosti.

Posebno mesto u njihovim uspomenama zauzimaju profesori, koji su bili mnogo više od predavača – oslonac, savetnici i ljudi koji su verovali u njih. Stefan ističe Dejana Đorđevića, Nikola Ljiljanu Mitrović, dok Lazar sa posebnom toplinom govori o Miri Kovačević, koja mu je, kako kaže, bila najpre prijatelj, a tek potom profesor.

Najlepše uspomene vezuju za praktičnu nastavu i vreme provedeno u JAT Tehnici, tamo gde se znanje pretvara u veštinu, a kolege u prijatelje za ceo život. Upravo tu su nastajale priče i anegdote koje i danas sa osmehom prepričavaju.

Danas, sva trojica braće ostala su verna svom dečačkom snu. Svako na svoj način, ali sa istom strašću, kao piloti i vazduhoplovni mehaničari. Temelje su izgradili u Vazduhoplovnoj akademiji, a kasnije ih nadograđivali radom, učenjem i velikom posvećenošću.

Njihov najveći ponos nije samo lični uspeh, već ono što su zajedno stvorili – porodični aerodrom i školu letenja kroz koju je prošlo više od 200 budućih pilota. Omogućili su mnogima da osete ono što su oni oduvek znali, koliko je vazduhoplovstvo posebno. Uz to, razvili su i dve organizacije za održavanje vazduhoplova, ostavljajući snažan trag u svetu avijacije.

Lazar je svoju ljubav prema letenju podigao na još viši nivo, ne samo kao pilot, već i kao stvaralac. Napravio je sopstveni avion, vernu repliku modela Sopwith Baby iz Prvog svetskog rata, i danas sa njim leti, spajajući istoriju, znanje i strast u jedno.

Kada govore o savetu za buduće generacije, ne ulepšavaju stvarnost, izabrali bi isti put, iste izazove, isto nebo. Jer za njih, vazduhoplovstvo nije samo profesija. To je ljubav, način života i mesto gde se snovi ostvaruju.





## LET KROZ UMETNOST

### Lara Vasiljević 1/6 – Portreti kao lični pečat

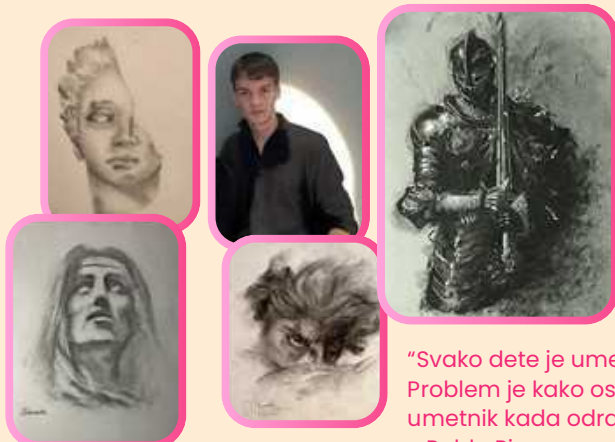


### Nikolina Janjić 1/10 – Od olovke do snova o sopstvenoj galeriji

Nikolina Janjić počela je da se bavi slikanjem još u petom razredu osnovne škole, kada ju je inspirisala izložba koju je posetila. Tada je poželela da se oproba u umetnosti i od tada razvija svoju kreativnost kroz crtanje i slikanje. Iako voli različite tehnike, najviše uživa u crtanju običnom olovkom, jer kroz detalje može najbolje da izrazi emocije i ideje. Najviše voli da stvara iz mašte, jer tako, kako kaže, najviše razvija svoju kreativnost. Svima koji žele da počnu da slikaju poručuje da pokušaju i da ne odustaju, jer se svaka umetnička veština razvija vežbom.

Njen san je da jednog dana otvori sopstvenu galeriju i nastavi da se bavi umetnošću.

### Mihajlo Begović 4/1 – Kako ostati umetnik



“Svako dete je umetnik. Problem je kako ostati umetnik kada odrasteš.”  
– Pablo Picasso

### Vera Stanić 1/7 – Tragovi olovke i emocije



Počela sam da crtam još kao mala, gledajući tatu kako pažljivo povlači linije po papiru. Upravo je on bio moja prva inspiracija i moj najveći učitelj. Uz njega sam zavolela crtanje i otkrila koliko jedan običan list papira može da postane mesto na kome nastaju ideje, osećanja i priče. Najviše volim da crtam portrete, jer se u licu krije mnogo detalja i emocija. Svaki pogled, osmeh ili senka na licu može da ispriča neku posebnu priču.

Veliku inspiraciju pronalazim i u prirodi. Kada je lepo vreme i kada sam okružena njenom lepotom, tada imam najviše energije i želje da stvaram. Dok crtam, ulazim u jedan poseban svet u kome vreme kao da stane. Tada otkrivam nove delove sebe, a sve oko mene nestaje. Ostaju samo papir, olovka i tiha priča koja polako nastaje kroz linije i senke.



### Milica Knežević 2/9 – Između reči i linija

Oduvek gajim ljubav prema umetnosti, kako likovnoj, tako i književnoj. U osnovnoj školi sam bila član pesničke sekcije i moje pesme, a kasnije i priče, osvajale su razne nagrade na takmičenjima. U poslednje vreme više crtam, nego što pišem, zato što me ono više opušta.



### Staša Ilić 4/7 – Umetnost kao moj glas

Kroz crtanje najlakše mogu da budem svoja. Najviše me inspirišu ljudi – njihovi izrazi lica, pokreti i sitni detalji koji stvaraju posebnu atmosferu u svakom radu. Moja želja je da upišem likovnu umetnost i nastavim da razvijam svoj stil, istražujući nove tehnike i načine izražavanja.



## IZMEĐU OBLAKA I STIHOVA

### Molitva

Svako večer se za tebe molim  
Bogorodicu za pokrov tebi prosim  
Da te čuva sa anđelima i  
arhangelima  
Samo da mi budeš dobro.  
Svaka moja misao o tebi, svaki moj  
dah  
Vapaj je ljubavi Višnjoj za tebe.  
Da te nauči da voliš  
I da znaš da tebe neko voli.  
Da ti da snage da se boriš,  
Jer život je borba.  
Ali nisi sama,  
Iako ti se nekad tako čini.  
Možda smo daleko  
Ili ne pričamo više.  
Možda si i ljuta,  
Ali ja te volim  
I za tebe se Bogu molim.  
Samo da mi budeš dobro,  
Svako se večer za tebe molim.

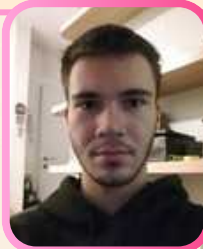
**Uroš Radosavljević 4/7**



### Cvrkut

Zvuk teških čizama se čuje oko  
mene,  
A dolazi odzdo pravo sa zemlje,  
Natopljene vodom i potpuno  
zaledene,  
Dok sneg kao mnoštvo igala veje.  
Drveće koje drži nebo iznad mene,  
Tako isto drži sunce koje bi da me  
greje,  
Stubovi tamni ove šume ledene,  
Ali sa hladnoće mi pažnju nešto  
skreće.  
Cvrkut jedan slab odzvanja kroz jele,  
Slab kao da su ga strahote šume  
pojele,  
Vrabac jedan mali smrzo se u tami,  
Nas oboje ostali smo sami.  
Grejem ga sad u mojoj jakni,  
Cvrkuće malo jače nego ranije,  
Zahvalan cvrkut osvetli mi put jasni,  
Tako sam nastavio lomiti kroz  
granje.  
Korak po korak padam u sneg,  
I sam život polako postaje led,  
Odjednom okrutno stao mi je put,  
Stao je tako i njegov cvrkut.

**Marko Trajković 2/2**



### Kasji

Mogle smo ići u Pariz  
I nositi skupa odela  
Al ja sam imala 9  
A ti si bila nema.  
Mogle smo šetati parkom  
I posmatrati retke ptice  
Al ja sam imala 9  
A ti si jurila veverice.  
Mogle smo jesti kolače  
I slaviti uz konfete  
Al ja sam imala 9  
A tebe se plašilo dete.  
Mogle smo gledati vatromet  
I grejati smrznute ruke  
Al ja sam imala 9  
A ti si se plašila buke.  
Mogle smo zajedno pobeći  
I otići u neku šumu  
Al ja sam imala 9  
A ti si trčkarala po drumu.  
Mogle smo sedeti tiho  
I gledati zalazak Sunca  
Al ja sam imala 9  
A ti si ipak kuca.  
Mogla sam reći "zbogom"  
Pri odlasku iz rodnog mesta  
Više nisam imala 9  
A tebi tad sreća presta

Praštaj mi, Kako, praštaj  
Ja nisam se trudila više  
Nekad sam imala 9  
A sada ti ovo pišem!

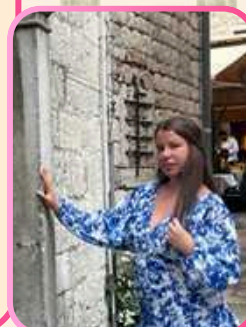
**Lenka Smiljanić 1/5**



### Između nas

Nismo se raspali, samo smo stali  
negde između "možda" i "ali".  
Bilo je nečeg, bez pravog imena  
trag što se briše pre kraja vremena.  
Bez teških reči, bez velike buke  
pustili smo da sklizne iz ruke.  
Ti na svoju stranu, ja na svoju idem  
i prvi put ništa ne pokušavam da vidim.  
Sve ide dalje, isto ko juče  
hodnik, glasovi, zvono nas vuče.  
A ono što beše — sad jedva da postoji  
ni tvoje, ni moje — između stoji.  
Znam da je bilo — ne poričem to  
al' premalo za "mi", previše za "što".  
Zato te puštam bez velike scene  
kao nešto što nikada nije bilo za mene.

**Maša Stanković 1/3**



Zažmuri i pusti,  
Da san oči ti sklopi,  
Da on te povede daleko od  
jave,  
Negde gde zelena polja,  
Šume i reke, za te će da se  
pojave.  
A onda pomisli na mene,  
Šapatom svojim ime moje reci,  
I čekaj, da srce tvoje,  
Ni iz čega me tvori,  
Da tu kraj tebe,  
I samo za tebe mene stvori.  
Ali ako u snu, ti mene ne nađeš,  
Tada srce svoje,  
Ti zauvek zatvori za me,  
I ne čekaj da prođe noć,  
I ne deli sama tame.

**Uroš Jovanović 1/1**



## Praznik rada: prošlost, sadašnjost i mi

Nezamislivo je, u dvadeset prvom veku, živeti u društvu u kom više od polovine stanovnika nema zagarantovana sva ljudska prava. Pre samo nekoliko decenija živelo se u društvu u kom vera, pol, boja kože i seksualna orijentacija određuju pristup obrazovanju, zdravstvenoj zaštiti, pravu na obrazovanje. Prvog maja 1886. počela je jedna od najbitnijih promena u istoriji razumnog, i u isto vreme, radnog čoveka. U Čikagu, pre tačno sto četrdeset godina, radnička klasa ustala je za svoja prava. Nakon brojnih protesta, radnik se izborio za osmočasovno radno vreme, bolje uslove rada, pravo na sindikalno organizovanje i ukidanje dece kao radne snage. Time se pokazalo da je jedini način za sticanje najosnovnijih sloboda, nažalost, uključivanje sukoba i brojnih žrtava.

U mnogim državama Prvi maj obeležava se kao zvanični državni praznik, a u brojnim zemljama i kao dan protesta, okupljanja ili kulturnih manifestacija. Na teritoriji bivše Jugoslavije, Prvi maj bio je jedan od najomiljenijih praznika, obeležavao se u prirodi, sa porodicom i prijateljima, radničkim svečanostima i kulturnim programima. U Srbiji se danas nastavlja tradicija okupljanja uz muziku, na otvorenom, uz roštilj i druženje, kao dan odmora ali i dan radničkog dostojanstva. Praznici poput ovoga podsećaju na neprekidnu borbu naših predaka za osnovna prava koja se sada uzimaju "zdravo za gotovo". Podsećaju na to da u svetu i dalje postoje oni koji još uvek nisu uspeli da ostvare svoje slobode. Da nije bilo protesta tog prvog maja, 1886. srednjoškolac bi danas imao deset godina radnog staža, a profesori bi radili u bar dve smene za minimalni lični dohodak.



Milica Knežević 2/9

## Tu među zgradama...

Imao je sedamnaest godina i odrastao je tamo gde zidovi znaju više psovki nego molitvi. U kraju gde se ljubav dokazuje pesnicama, a slabost se plaća skupo. Zgrade su bile sive, ispisane parolama, a ulice pune glasova koji su uvek zvučali kao da su na ivici tuče. Tamo se znalo: ili gaziš ili te pregaze. Tribina mu je bila učitelj, a bes jedini jezik koji je naučio na vreme da koristi. Tamo je mogao da viče, da psuje, da isprazni sve ono što nije smeo kod kuće. U gužvi je bio neko. Ime, glas, deo nečega. Bolje i to, nego da bude nevidljiv. Kod kuće nije bilo tišine, samo pauze između svađa. Otac je pio. Ne uvek, ali dovoljno da kad uđe u stan, vazduh postane težak. Majka je radila po ceo dan, vraćala se umorna i nervozna, sa očima koje su gledale kroz njega kao da je još jedan problem koji jednostavno nema snage da reši. Niko ga nije pitao kako je. Samo su mu govorili šta ne sme da radi. On je rastao kao korov... sam, tvrd, bez svetlosti. A, onda je upoznao nju. Nije bila kao sve ostale devojke iz kraja. Nije vikala, nije se pravila jaka. Imala je osmeh koji ga je razoružavao i glas koji je umeo da ga smiri. Prvi put u životu, neko ga je gledao kao čoveka, a ne kao problem. Nije znao tačno šta ga je privuklo. Možda način na koji ga je slušala. Ili to što se nije trgla kad je videla ko je zapravo i odakle dolazi. Nije pokušala da ga popravi. Samo ga je prihvatila, takvog kakav jeste. Pored nje, prvi put u životu, spustio je gard. Naučio je da postoje razgovori koji se ne završavaju svadom. Tišine koje ne bole. Zagrljaji koji ne traže ništa zauzvrat.

Voleo ju je više nego što je umeo da objasni. Onako kako vole oni koji nikad nisu imali sigurnost, jako, do kraja. Kad su bili zajedno, svet je potpuno utihnuo. Ni tribina, ni alkohol, ni roditeljske svađe nisu imale snagu nad njim. Sa njom je smeo da bude nežan. Sa njom je smeo da kaže da ga je strah. Proveli su zajedno više od godinu dana. Godinu dana smeha na klupama, noćnih šetnji, poruka u dva ujutru i obećanja koja su delovala stvarno. Ona je znala sve o njemu. I nije otišla. Zato je verovao da neće nikad. A onda je jednog dana zazvonio telefon. Samo jedna rečenica. Hladna. Kratka. Saobraćajna nesreća... Nije preživela. Nije ni vikao. Nije ni plakao. Svet se nije srušio odmah. Samo je utihnuo. Kao kad ti uši zazuju posle jakog udarca u glavu. Nije mogao da diše. Nije mogao da misli. Sedeo je na podu, leđima uz zid, i čekao da neko kaže da je greška i ostao tako satima, kao da ako se ne pomeri postoji šansa da će se vreme vratiti. Ipak nije. Sahrana je bila puna ljudi, a on je bio sam. Gledao je kovčeg i mislio kako je ona bila jedino dobro što je imao. Samo je stajao pored i osećao krivicu što je živ. Gledao je zemlju koja je prekrivala njen osmeh, njen glas, njihove planove. Hteo je da legne pored nje. Da kaže da nije fer. Ljudi su ga tapšali po ramenu. Govorili da će proći. Nije im verovao, jer kad jednom osetiš pravu ljubav i izgubiš je jednostavno ništa više ne može da „prođe“. Bila je ono za šta je živio. Jedina stvar koju nije uspeo da upropasti. A sada je i to nestalo. Osećao je da njegov život više nema svrhu...

Posle toga, počeo je da nestaje i on.

Vratio se ulici. Ali sada više nije navijao da oseti pripadnost, navijao je da ne oseti ništa. Pio je kao otac, ćutao kao majka. Noći je provodio budan, držeći njene stare poruke, čitajući ih iznova, kao da će se pojaviti između redova i reći da je tu.

Ponekad bi razgovarao s njom. Tiho da niko drugi ne može da čuje. Govorio joj je da mu je žao što nije bio bolji. Što nije bio tu one večeri. Što nije stigao da joj kaže kako mu je spasila život. Jer jeste. Samo što nije ostala da ga nauči kako da živi bez nje. Najgore nije bio bol. Najgore je bilo što je shvatio da više nema za koga da se bori. Da se vratio u svet u kome ljubav ne traje, a nežnost je luksuz koji sebi ne možeš da priušti. I tako je jedan momak od sedamnaest godina ostario preko noći. Sa očima koje su videle previše. Sa srcem koje je naučilo da voli i odmah potom da izgubi sve.

A negde u gužvi, na tribini, dok hiljade grla viču, on stoji i čuti. Jer kad izgubiš jednu osobu koja te je volela bez uslova, svaka pobeda zvuči prazno. I svaki dan je samo još jedan dokaz da neke ljubavi dođu samo da bi te naučile koliko bol može da boli.



Hana Paunović 2/2

## KORACI ELEGANCIJE I TRADICIJE

### Koraci koji vode ka snovima – Jana Zgonjanin 1/5

Ljubav prema plesu rodila se kada sam imala samo tri godine. Od prvih baletskih koraka do savremenog plesa danas, scena je postala mesto gde mogu da izrazim emocije, ispričam priču i podelim svoju energiju sa publikom. Iako mnogi možda ne misle tako, savremeni ples je veoma zahtevan. Treninzi su dugi i intenzivni, obično traju najmanje dva i po sata svakog dana, a često se dešava da imam i po dva treninga dnevno. Iako je ponekad naporno, ljubav prema plesu i želja da budem sve bolja daju mi snagu da istrajem.

Najlepši trenuci u plesu su oni kada odlazimo na takmičenja ili kada nastupamo u predstavama. Sa svojim klubom učestvujem na svetskim, evropskim i međunarodnim takmičenjima širom sveta. Ta putovanja, scena i zajednički trenuci sa timom donose uspomene koje se nikada ne zaboravljaju.

Deci koja žele da postanu savremeni plesači poručujem da nikada ne odustaju od svojih snova. U plesu talenat jeste važan, ali upornost, rad i ljubav prema onome što radiš čine najveću razliku.



### Upornost na vrhovima prstiju – baletska priča Petre Žurkić 2/5

Petra je počela da se bavi baletom sa četrnaest godina. Inspirisale su je lepota pokreta, preciznost i posebna estetika koju balet nosi. Iako je već deset godina posvećena modernom plesu, želja da isproba nešto novo dovela ju je do klasičnog baleta, a ono što je počelo kao radoznalost brzo se pretvorilo u veliku ljubav prema ovoj umetnosti. Jedan od većih izazova za nju bio je prelazak sa modernog na klasični ples, kao i savladavanje igre na špic patikama, koje zahtevaju posebnu tehniku, snagu i kontrolu tela. Zanimljivo je da Petra tokom godine potroši samo jedan par, što govori o njenom pažljivom i profesionalnom pristupu.

Kada su u pitanju baletske predstave, posebno mesto u njenom srcu zauzima klasični balet „Bajadera“, ali lepotu pronalazi i u modernim baletskim ostvarenjima, poput „Karmen svite“, koja na poseban način spaja klasični izraz i savremenu energiju.

Za Petru, ples nije samo umetnost, već i važna škola života. On razvija muzikalnost, osećaj za ritam, disciplinu i pravilno držanje tela. Iako smatra da su i talenat i upornost važni, veruje da je upravo upornost ključ uspeha.

Mladima koji žele da se bave plesom Petra poručuje da veruju u svoje snove i da ne dozvole drugima da utiču na njihove izbore. Uz dovoljno ljubavi, strpljenja i rada, ples može postati put ka velikim uspesima i ličnom ispunjenju.



## Ljubav iz detinjstva - Iva Veselinović 1/10

Mlada folkloristica Iva Veselinović folklor je počela da igra kao četvorogodišnja devojčica. Kroz folklor je upoznala mnogo novih ljudi, stekla prijatelje, putovala i učestvovala na brojnim koncertima. Među igrama koje izvodi u svom kulturno-umetničkom društvu posebno izdvaja Binačku Moravu i Dimitrovgrad kao svoje omiljene koreografije.

Kao i mnogi izvođači, Iva pred izlazak na scenu oseća veliku tremu. Ipak, čim izađe pred publiku u narodnoj nošnji, podrška publike i članova društva pomaže joj da trema brzo nestane i da uživa u nastupu.

Na pitanje šta joj je najdraži deo folklor, Iva kaže da je teško izdvojiti samo jednu stvar. Za nju su igra, muzika i putovanja neraskidivo povezani. Muzika pokreće igru, a igra vodi folkloristu na putovanja, gde imaju priliku da upoznaju različite ljude i kulture.

Kroz folklor je, kako ističe, naučila i jednu veoma važnu lekciju, šta znači timski rad. Upravo je zajedništvo ono što folklor čini posebnim.



## Koraci koji spajaju generacije - Sara Nikolić 2/5

Sara Nikolić počela je da se bavi folklorom kada je imala samo tri godine. Posebno ga je zavolela zbog ljudi koje je upoznala, kao i zbog osećaja slobode koji ima na svakoj probi. Sara dva puta nedeljno ima probe u prvom izvođačkom ansamblu, a dva puta nedeljno radi i sa decom uzrasta od 4 do 14 godina. Posebno joj je drago što može da prenese svoje znanje mladim igračima i bude deo njihovog igračkog odrastanja.

Poseban trenutak za svakog folkloristu je izlazak na scenu. Sara kaže da je taj osećaj neopisiv, jer svaki igrač ima svoj put i prepreke koje mora da savlada da bi stigao do nastupa. Nošenje narodne nošnje dodatno pojačava taj osećaj, posebno kada zna da ima priliku da nosi originalne nošnje koje su nekada nosile žene u prošlosti.

Svaki nastup za nju ima posebnu težinu, jer publika često ne vidi sve pripreme koje stoje iza jednog nastupa. Posebno pamti nastupe u inostranstvu, među kojima izdvaja gostovanja na Siciliji i u Španiji. Ipak, veoma emotivni su joj i nastupi na osamnaestim rođendanima njenih prijatelja. Na kraju poručuje svima da se oprobaju u folkloru, jer nikada nije kasno početi. Posebno ističe značaj folklor za malu decu, jer razvija motoriku, govor, držanje i maštu.

Kroz folklor je, kako kaže, naučila i važne životne lekcije, da uvek treba pokušati, jer ono što na prvi pogled deluje teško ili neshvatljivo često zahteva samo mnogo posvećenosti, truda i rada.



## Tamo gde pripadam – Milica Kostić 3/5

Ljubav prema igri nosim još od malena – od kola na porodičnim veseljima do trenutka kada sam, nakon gimnastike, tražila gde zaista pripadam i pronašla sebe u folkloru. Upis u KUD „Gradimir“ ispostavio se kao jedna od najboljih odluka u mom životu, jer mi je doneo mnogo više od same igre – prave prijatelje, osećaj zajedništva i još veću ljubav prema tradiciji. Iako ne igram dugo i ponekad se zbunim, uvek imam podršku starijih igrača, što mi daje sigurnost i motivaciju da napredujem, a posebno mi znači kada čujem da brzo učim i savladavam koreografije. Ono što publika vidi na sceni je samo mali deo priče, jer iza svakog nastupa stoji mnogo truda, znoja i odricanja koje se ne primećuje. Baš zato mi probe toliko znače – tu sam svoja, opuštena i okružena ljudima koji dele istu ljubav. Za razliku od većine drugih sportova, na folkloru smo svi kao jedna porodica – kada odemo na turneju, deluje kao da živimo zajedno i delimo sve što imamo. Folklor mi je doneo osećaj pripadnosti i postao važan deo mog života, koji ću sigurno još dugo nositi u sebi.



## Igra kao način života – Tamara Tomić 3/6

Za mene folklor nikada nije bio samo igra, već nešto mnogo više – spoj tradicije, druženja i iskustava koja ostaju zauvek. Bavim se folklorom 12 godina i kroz njega sam naučila koliko su važni disciplina i rad, ali i koliko znači imati ljude oko sebe koji dele istu energiju, vremenom oni postaju porodica. Probe umeju da budu naporne, ali uz dobro društvo sve to dobije neku drugačiju težinu, tako da se umor brzo zaboravi, a ono što ostaje su smeh i osećaj pripadnosti.

Poseban deo cele priče su putovanja. Svaki odlazak na festival ili gostovanje nosi sa sobom nešto novo – drugačije običaje i kulturu, ljude i pogled na svet, ali i priliku da pokažemo ko smo i odakle dolazimo. Upravo tada shvatiš koliko folklor spaja tradiciju i savremeni život. Na kraju, sve se nekako zaokruži na sceni. Tih nekoliko minuta pred publikom vredi svih proba i truda. To je onaj trenutak kada ne razmišljaš ni o čemu, već samo igra nosi. Tada shvatiš da folklor nije samo hobi ili aktivnost – to je način života, deo tebe koji ostaje zauvek.



## Moja priča kroz igru i tradiciju – Andrija Milošević 3/10

Ljubav prema folkloru u mom životu pojavila se veoma rano. Već sa pet godina napravio sam svoje prve korake u igri, ne sluteći da će to postati važan deo mog odrastanja i identiteta. Danas, nakon čak 13 godina bavljenja folklorom, mogu sa sigurnošću da kažem da je to mnogo više od hobija – to je način života.

Inspiraciju sam pronašao u svojoj porodici. Moj otac se takođe bavi folklorom, pa sam na neki način nasledio tu ljubav prema igri i tradiciji. Sa druge strane, od majke sam dobio osećaj za kulturu i umetnost, jer se i ona, kao i otac, već više od 25 godina bavi kulturnim radom. Posebnu čast i radost doživeo sam kada sam imao priliku da igram na sceni zajedno sa svojim ocem i sestrom – to su trenuci koji se pamte celog života.

Tokom godina imao sam priliku da učestvujem u brojnim nastupima, putujem, nastupam na turnejama i predstavljam svoju kulturu širom različitih mesta. Pored igre, folklor mi je doneo i mnoga prijateljstva – druženje, timski duh i zajedništvo su nešto što ovaj svet čini posebnim.

Sa 15 godina počeo sam da držim probe mladim grupama, prenoseći svoje znanje i ljubav prema folkloru na nove generacije. Danas igram u jednom od najvećih kulturno-umetničkih društava u Beogradu, gde imam priliku da učim od ličnih mentora koji su prave legende u svetu folkloru.

Folklor me je naučio disciplini, upornosti i poštovanju tradicije. Shvatio sam koliko je važno čuvati svoje korene i negovati kulturno nasleđe, jer upravo ono čini deo našeg identiteta. Verujem da je za svakog čoveka važno da zna odakle potiče i da sa ponosom predstavlja svoju kulturu.

Za mene, folklor nije samo igra – to je ljubav koja traje i koja će me pratiti kroz ceo život.



## KAD MOTORI UTIHNU – MUZIKA POLEĆE!

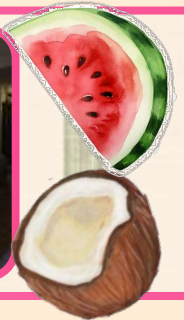
### Kada klavir priča priče – Jovana Petrović 1/6

Jovana je svoju muzičku priču započela veoma rano, sa samo sedam godina, kada je počela da svira klavir u Muzičkoj školi „Stanislav Binički“. Ovaj instrument ju je odmah privukao svojom posebnom svestranošću. Kako sama kaže, klavir ima moć da zvuči kao čitav orkestar i da prenese širok spektar emocija, od najnežnijih do najdramatičnijih.

Za Jovanu je sviranje mnogo više od same tehnike ili vežbanja. Ono predstavlja poseban način izražavanja. Kroz muziku, ističe, može da prenese osećanja i priče koje je ponekad teško izraziti rečima. Svaka kompozicija za nju nosi posebnu atmosferu i priču, a najveći izazov i zadovoljstvo je pronaći sopstveni način da se ta priča ispriča kroz interpretaciju.

Među kompozicijama koje izvodi, posebno mesto zauzima Balada br. 1 u g-molu Frederika Šopena. Ova kompozicija joj je omiljena zbog snažnih kontrasta između lirskih, nežnih delova i dramatičnih muzičkih kulminacija, koji joj omogućavaju da kroz sviranje pokaže širok raspon emocija.

Kao umetnički uzor, Jovana izdvaja Klaru Šuman, pijanistkinju i kompozitorku poznatu po izuzetnoj muzikalnosti i izražajnosti. Njena snaga, posvećenost umetnosti i uticaj na muzički svet predstavljaju veliku inspiraciju. U budućnosti, Jovana bi volela da savlada jednu od najzahtevnijih klavirskih kompozicija – „La Campanella“ Franca Lista, iz ciklusa Velikih Paganinijevih etida.



### Devojčica koja pretvara dirke u čaroliju – Lena Šošević 1/5

Muzikom se bavim od kada znam za sebe. Imala sam šest godina kada sam počela da sviram klavir u muzičkoj školi, ali moja ljubav prema muzici rodila se mnogo ranije. Sećam se trenutka kada me je otac, dok sam imala svega četiri godine, stavio u krilo za klavir i pokazao mi kako da položim ruke na dirke. Tada sam prvi put osetila čaroliju muzike.

Gitaru sam počela da sviram uz očevu podršku. U početku je to bila radoznalost i želja da naučim nešto novo, ali vrlo brzo postala je još jedan način da izrazim sebe. Želela sam više – više znanja, više izbora i više načina da kroz muziku pokažem ono što osećam.

Za mene muzika predstavlja način da se emocije izraze bez reči. Muzika je kao most koji vodi u neki drugi svet. Pomaže da i najbolnije rane zarastu i ispunjava dušu emocijama koje su za svakoga drugačije. Niko neće osetiti muziku baš kao ti, i upravo je u tome dubina i moć koju ona poseduje. Teško je izdvojiti jednu omiljenu kompoziciju. Posle toliko godina provedenih za instrumentom i toliko različitih melodija, najviše su mi se urezale one duboko emotivne. Betovenova „Mesečeva sonata“ jedna je od kompozicija koje sam najradije svirala. Ipak, posebnu čar za mene imaju valceri. Šopen je jedan od mojih omiljenih kompozitora i često sam svirala njegove valcere, poput „Valcera u a-molu“ ili „Brilijantnog valcera“.

Jedan od najvećih izazova jeste uvežbavanje kompozicija. Uvek postoji nešto što može da se doradi i bude još bolje, a sa nedostatkom vremena teško je dovesti kompoziciju do savršenstva. I pored toga, najlepše je svirati odmorne glave, što se retko dešava tokom naporne nedelje provedene u školi.

Muzika je, na neki način, jezik koji razumeju oni koji slušaju više od reči. Ponekad melodije govore tiše, ali mnogo dublje nego što to ljudi mogu.



### Tragom harfe – Kruna Tomić 1/5

Počela sam da se bavim muzikom relativno kasno, tek u petom razredu osnovne škole. Iako sam prvobitno želela da upišem klavir, godine su mi to onemogućile. Zato sam se odlučila za harfu, prvenstvo, jer je učitelj o tom instrumentu govorio s toliko entuzijazma da me odmah zainteresovao.

Za mene je muzika pre svega vid opuštanja i zabave, ali i način da izrazim sebe. Od kompozicija koje sam do sada svirala izdvojila bih Automates/Bourrée Bernarda Andresa i Koto in the Temple Suzann McDonald. Kompozicije koje bih posebno volela da sviram su Harp Sonata No. 2 i Harp Sonata No. 6 F. J. Nadermana.

Nastup na koji sam posebno ponosna je Republičko takmičenje iz harfe ove godine, za koji sam se vredno pripremala. Za sada uspevam da uskladim sve obaveze, a trenutno najviše radim na usavršavanju tehnike sviranja.

## Muzika koja me pronašla - Vanja Ćosić 4/6

Sviram od svoje desete godine. Kao dete želela sam da sviram klarinet, inspirisana Lignjoslavom iz Sunder Boba, ali me put ipak odveo do francuske horne, instrumenta u kojem sam pronašla sebe.

Osnovnu muzičku školu završila sam u Vatroslavu Lisinskom, a srednju u Mokranjcu. Tokom školovanja imala sam priliku da sviram u brojnim orkestrima i ansamblima, što je još više učvrstilo moju ljubav prema orkestarskoj muzici. Danas sam student Fakulteta muzičke umetnosti u Beogradu u klasi prof. Mihajla Bulajića.

Posebno mesto u mom srcu ima Malerova Treća simfonija, čija snažna i epska orkestracija za mene predstavlja pravu sliku prirode i života. Za deset godina sebe vidim u orkestru, gde god muzika i trud budu imali pravu vrednost.



### KADAR PO KADAR - PRIČE UČENIKA

## Poezija u slici - Natalija Aničić 3/10

Moje ime je Natalija i učenica sam odeljenja 3/10. Fotografijom se bavim još od osnovne škole, kada se rodila ljubav prema ovom vidu umetnosti. Moj cilj je oduvek bio da zabeležim svaki dragoceni trenutak i sačuvam ga od zaborava, kao i da ga predstavim na način koji podseća na poeziju u slici. Trudim se da poruka i priča budu dovoljno jasne da reči postanu suvišne. Upravo zato mi je omiljeni stil fotografije dokumentarni stil, u kome fotografija često govori više od hiljadu reči.

Volim da fotografišem različite motive - prirodu, grad, portrete, ali i razne događaje poput rodendana, okupljanja, manifestacija i aeromitinga. Kada je u pitanju planiranje fotografija, ono je često spontano, bez mnogo prethodnog razmišljanja o kompoziciji. Najčešće je dovoljan samo pravi trenutak i prizor koji se nađe ispred mene. Svoj stil bih opisala kao dokumentaran, spontani i pažljivo komponovan, sa ciljem da fotografija bude dovoljno snažna da prenese značenje i emociju.

U budućnosti fotografiju i dalje vidim kao hobi kojim se bavim u slobodno vreme i kroz koji pronalazim sebe. Jedna od ideja koju bih volela da realizujem jeste da proputujem mnoga mesta i sve te živopisne trenutke zabeležim kroz fotografiju, stvarajući tako sopstvenu kolekciju uspomena.

Za sve zainteresovane, moj dosadašnji rad možete pronaći na Instagram stranici @anicicphotography.



## SPORTISTI VAZDUHOPLOVNE AKADEMIJE



### Bejzbol - Gojka Ajduković 3/10

Član sam reprezentacije Srbije i kluba Beograd 96, koji se takmiči u Prvoj ligi Srbije. Prošle sezone tim je osvojio i prvenstvo i Kup Srbije, a za svoj doprinos ekipi nagrađen sam priznanjima za najboljeg bacača (pitchera) i najboljeg udarača u Srbiji.

Bejzbol treniramo moj brat Petar i ja već 12 godina. Petar, takođe, pohada ovu školu, što našu zajedničku sportsku priču čini još posebnijom. U svet bejzbola uveo nas je otac, koji danas radi kao trener mladih kategorija.

Bejzbol predstavlja važan deo mog života, a kroz treninge i aktivno učestvujem u njegovom razvoju i promociji u



### Mladi ribolovac sa Jadrana - Dimitrije Kaluđerović 1/10

U svijet ribolova uveo me je moj ujak, ujedno i najbolji ribar kojeg poznajem. Naučio me je svemu što danas znam i primjenjujem u ribolovu.

Najčešće koristimo tehnike pendulanja i parangala. Omiljena riba za ulov, na kojoj najčešće primjenjujem ove tehnike, jeste plavorepa tuna. Ona može dostići težinu i do 900 kg, a u naletu razviti brzinu i do 100 km/h.

Ribolovom se bavim na Jadranskom moru, na oko 10 nautičkih milja od obale, na dubini od približno 75 metara.

Moj najveći ulov do sada bila je pješčana morska psina teška 120 kg. Naravno, odmah smo je vratili u more, jer spada u kritično ugrožene vrste Jadrana.

Kod ovog sporta najviše me privlači njegova kolegijalnost, kao i činjenica da zahtijeva mnogo strpljenja i vještine, koju je veoma teško steći. U ribolovu nije najvažniji ulov, već boravak u prirodi i tišina otvorenog plavog horizonta.

Puno zanimljivih fotografija iz sveta ribolova možete videti na mom Instagram profilu fisho\_dimi.



### U ringu se gradi

### karakter - Ognjen Bulić 1/7

Ognjen Bulić počeo je da trenira kik-boks pre četiri meseca, nakon što je već neko vreme trenirao MMA. Trenira tri do pet puta nedeljno, često kombinujući treninge sa vežbanjem u teretani. Njegovi treninzi obuhvataju kondicione vežbe, rad na tehnikama i kombinacijama, ali i sparinge koji su mu, kako kaže, najdraži deo treninga, jer tada može da proveri svoj napredak.

Iako još nije imao svoju prvu borbu, planira da se takmiči tokom leta, kada će imati više vremena za pripreme. U klubu često sparinguje sa takmičarima, što mu pomaže da napreduje i stekne dodatno iskustvo.

Veliku podršku u svemu pruža mu otac, koji ga motiviše da na svakom treningu da svoj maksimum. Ognjen ističe da su mu borilački sportovi doneli više samopouzdanja i discipline, ali i promenili pogled na trud i rad. Kao uzora u borilačkim sportovima izdvaja Charles Oliveira, od koga je, kako kaže, naučio koliko je važno ustati i nastaviti dalje bez obzira na padove. Kada ne trenira, najviše voli da provodi vreme sa prijateljima ili da trči, jer mu je važno da stalno radi na sebi.





## Humanost koja se uči i živi – Lena Radovanović 1/5

Lena Radovanović volontira u Crvenom krstu Voždovac od 2023. godine. Iako se u početku prijavila zbog takmičenja iz prve pomoći, brzo je shvatila da volontiranje donosi mnogo više – nova znanja, iskustva i prijateljstva.

Tokom osnovne škole takmičila se u kategoriji podmlatka, a već u sedmom razredu prešla je u kategoriju omladine. Na Državnom takmičenju osvojila je peto mesto, dok je na Opštinskom takmičenju 2024. godine ponela pehar za najboljeg tehničara. Sa ekipom omladine osvojila je drugo mesto na Republičkom takmičenju, a kasnije je pripremala i ekipu podmlatka koja je takođe osvojila drugo mesto na Opštinskom takmičenju.

Tokom takmičenja često je bila u situacijama koje zahtevaju brzo razmišljanje i donošenje odluka pod pritiskom, ali je kroz timski rad naučila koliko je važno osloniti se na druge i verovati im. Ipak, ono što joj kod prve pomoći najviše znači jeste osećaj da može da pomogne drugima kada je to najpotrebnije. Kroz volontiranje je naučila koliko su timski rad, poverenje i solidarnost važni.

Posebno voli kampove Crvenog krsta, gde uz druženje sa drugim volonterima stvara uspomene koje će dugo pamtili.

„Kroz obuku prve pomoći shvatila sam da to nije samo skup postupaka – naučila me je kako da budem bolja osoba i kako da budem tu za druge onda kada je to najvažnije.“



## Humanost na delu – priča mladog volontera Ilije Dupala 4/6

Godinu i po dana aktivno volontiram u Crvenom krstu, gde se najviše bavim spasilačkim aktivnostima, pre svega u okviru spasavanja na vodi (SNV) i traganja i spasavanja (SAR – Search and Rescue), ali i pružanjem prve pomoći i obezbeivanjem javnih manifestacija. Jedan od događaja koji mi je posebno ostao u sećanju jeste snimanje filma povodom 23. skupštine Crvenog krsta Stari grad. Tom prilikom smo simulirali pad aviona u jezero, što je podrazumevalo ulazak u vodu na Adi Ciganliji krajem novembra, pri temperaturi od svega nekoliko stepeni. To je bilo izuzetno zahtevno, ali ujedno i nezaboravno iskustvo.

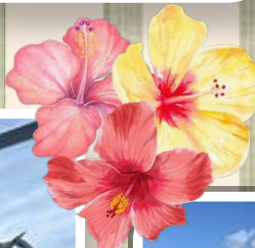
Kroz volontiranje sam naučio koliko je važno pomagati drugima, ali i koliko se kroz taj proces stiču znanja i vrednosti koje su korisne za ceo život. Volontiranje ne samo da razvija osećaj odgovornosti i humanosti, već i priprema čoveka za različite životne situacije. Trenutno uspevam da veoma uspešno uskladim pripreme za maturu, planiranje upisa na fakultet i volonterske aktivnosti, a ključ za to je dobra organizacija vremena. Od svih vrednosti koje sam stekao u Crvenom krstu, posebno bih izdvojio komunikaciju sa ljudima, kao i svest o značaju spasavanja ljudskih života.

Vršnjacima koji razmišljaju da se priključe Crvenom krstu poručio bih da je to jedna od najboljih odluka koju mogu doneti. Pored znanja i iskustva, ovde se stiču iskrena prijateljstva i nezaboravna druženja. Nakon završetka srednje škole planiram da nastavim sa volontiranjem, jer smatram da je to deo mog života od kojeg ne želim da odustanem.





# PRAKTIČNA NASTAVA





## Akreditovani Erasmus+ projekat mobilnosti učenika i nastavnika u srednjem stručnom obrazovanju – Malta

U periodu od 20. marta do 1. aprila 2026. godine realizovane su dve aktivnosti u okviru akreditovanog Erasmus+ programa. Učenici trećeg razreda (3-5, 3-6, 3-7 i 3-8) boravili su na Malti od 20. do 27. marta u okviru grupne mobilnosti, dok su učenici četvrtog razreda (4-5) učestvovali u kratkoročnoj mobilnosti učenika u srednjem stručnom obrazovanju u periodu od 20. marta do 1. aprila.

Tokom prve nedelje aktivnosti dve grupe su se delimično preklapale.

U toku boravka na Malti realizovane su stručne posete i predavanja u kompanijama Flitewatch LTD, Elitavia, Luxwing LTD i easyJet Engineering Malta (obilazak hangara i upoznavanje sa procesima održavanja), kao i Malta International Airport, Malta Aviation Museum i Malta School of Flying. Učenici su unapredili stručna znanja i razvijali profesionalne i lične kompetencije.

U pratnji učenika bile su profesorke Mirjane Kovačević i Jelene Ratković, koje su istovremeno boravile na stručnom usavršavanju, dok je drugu grupu učenika dopratila kolegistica Zorica Starčević.

Prvi put do sada realizovane su mobilnosti na Malti, u sredini u kojoj je engleski jezik službeni, a program aktivnosti je po prvi put obuhvatio posete velikom broju kompanija, kao i razvijanje i testiranje znanja i veština u realnom radnom okruženju. Pored učenja i razvijanja praktičnih kompetencija, učenici i nastavnici su uživali u prirodnim lepotama Malte, kao i njenoj bogatoj istoriji i kulturi.



## Imali smo posebne gošće

Krajem marta ugodili smo profesorke engleskog jezika iz srednje stručne škole u Milanu. Realizovana je pripremna poseta za predstojeći projekat mobilnosti koji će se održati u maju. Tom prilikom napravljeni su detaljni dogovori sa porodicom koja će ugostiti učenicu iz Milana, kao i planirane aktivnosti učenja za učenicu i nastavnike koji će u maju boraviti u našoj školi. Radujemo se nastavku saradnje i novim iskustvima!



## Naši gosti iz Turske – dolazna mobilnost

Tokom poslednje nedelje (23-27. marta) imali smo čast da ugostimo učenike i nastavnike škole Istanbul Airport Vocational and Technical High School iz Istanbula u okviru Erasmus + projekta. Pored nastavnika, domaćini su bili učenici odeljenja 3-1 i 3-10, koji su u novembru 2024. godine boravili na mobilnosti u ovoj školi, pa je ovo bila sjajna prilika da uzvratimo gostoprimstvo.

Program mobilnosti bio je bogat stručnim i kulturnim sadržajem. Učesnici i nastavnici su u našoj školi prisustvovali časovima i učestvovali u izradi praktičnih zadataka u radionicama. Takođe su obišli kompanije i institucije iz oblasti vazduhoplovstva – aerodrom u Vršcu, Jat Tehniku, gde su se susreli i sa predstavnikom Korendona u Srbiji, kao i Prince Aviation.

Poseban deo programa činile su aktivnosti na simulatoru leta Airbus A320, kao i evaluacija praktičnih zadataka i dodela sertifikata.

Naglasak je stavljen i na razvoj svesti o zaštiti životne sredine, digitalnih veština i jezičkih kompetencija, te su svi naši gosti uspešno završili i onlajn kurs koji je proizvod KA2 projekta Ecometeo.

Pored stručnog dela, gosti su imali priliku da upoznaju i kulturno-istorijske znamenitosti Beograda – Kalemegdan, Knez Mihailovu, Skadarliju, kao i Muzej Nikole Tesle.

Ova mobilnost još jednom je pokazala koliko su međunarodna saradnja, razmena znanja i iskustava, kao i nova prijateljstva važni za buduće generacije vazduhoplovnih stručnjaka.



## TAKMIČENJA/GALERIJA

### IBS World Tour Competition – Budimpešta

Moje ime je **Andela Panić**, učenica sam odeljenja 4/9, obrazovnog profila Tehničar za bezbednost informaciono-komunikacionih sistema u vazdušnom saobraćaju, i ove godine sam imala priliku da učestvujem na međunarodnom trivia takmičenju IBS World Tour Competition u Budimpešti. To je za mene bilo izuzetno značajno iskustvo. IBS World Tour Competition je međunarodno takmičenje koje okuplja srednjoškolce iz različitih zemalja i pruža im priliku da pokažu svoje znanje u oblastima istorije, geografije, literature i opšteg informisanja. Iako moj obrazovni smer pripada tehničkim naukama, oduvek sam gajila veliko interesovanje za društvene nauke, posebno za oblasti komunikacije, medija i istorije. Upravo zbog toga, ovo takmičenje je za mene predstavljalo savršenu priliku da spojim svoja interesovanja i izađem iz zone komfora.

Učešće na ovom takmičenju mi je donelo novo iskustvo, upoznavanje novih ljudi, kao i dodatnu motivaciju da nastavim da razvijam sopstveno znanje i veštine i van okvira svog primarnog obrazovanja.



### Finalisti Hippo takmičenja

Sa ponosom objavljujemo da su se četvorica učenika naše škole plasirala u nacionalno finale međunarodnog Hippo takmičenja iz engleskog jezika.

Naši finalisti su:

- **Đorđe Pejović** (I-6)
- **Viktor Štrbac** (II-5)
- **Andrej Bekonja** (III-10)
- **Mihajlo Begović** (IV-1)

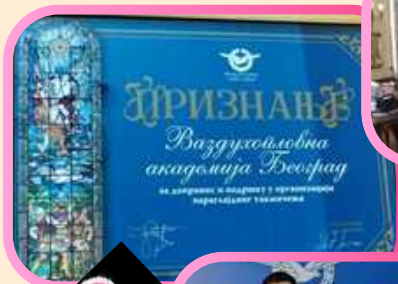
Ovaj rezultat je dokaz truda, znanja i posvećenosti naših učenika, ali i podrške nastavnika koji ih vode ka uspehu.

Čestitamo svim učesnicima, a finalistima želimo mnogo sreće u narednoj fazi!



### Vazduhoplovni savez Srbije

Pored najboljih sportskih rezultata vazduhoplovaca, na godišnjoj svečanosti Vazduhoplovnog saveza Srbije "Zlatni orao", dodeljena su priznanja najzaslužnijim pojedincima i organizacijama koji svojim radom doprinose razvoju i napretku vazduhoplovnog sporta među kojima je i Vazduhoplovna akademija u Beogradu koja je dobila priznanje za doprinos i podršku paraglajding takmičenja na aerodromu u Vršcu.



### Panel – diskusija

Fakulteta za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju „Izgradnja identiteta mladih kroz upotrebu digitalnih medija“ u kojoj su učestvovali učenici naše škole.



## Deset najmoćnijih aviona ikada: Od prvog mlaznjaka do vazduhoplovnih džinova

Snaga savremenih aviona danas dostiže neverovatne razmere. Kada je 1939. godine poleteo Heinkel He 178, prvi čisto turbo-mlazni avion na svetu, raspolagao je potiskom od svega 4,41 kilonjutna (kN). Danas, najmoćniji avion na svetu razvija čak 1.776 kN – skoro 400 puta više!

Predstavljamo vam listu deset najmoćnijih aviona u istoriji vazduhoplovstva.

### 10. Lockheed C-5M Super Galaxy

Najveći i najteži avion Ratnog vazduhoplovstva SAD ima maksimalnu masu od čak 381.024 kg. Pokreću ga četiri motora General Electric F138-GE-100, ukupne snage 912 kN.

Ovaj vazduhoplovni džin može da preveze i dva tenka M1 Abrams, a 2009. godine oborio je više svetskih rekorda u brzini penjanja i dostizanju visine sa teretom.

### 9. Tupolev Tu-144

Sovjetski odgovor na Concorde bio je brži, veći i snažniji – sa maksimalnim potiskom do 960 kN. Bio je prvi nadzvučni putnički avion koji je poleteo (1968).

Ipak, nakon nesreće na aeromitingu u Parizu 1973. i brojnih tehničkih problema, povučen je iz saobraćaja. Proizvedeno je samo 16 primeraka.

### 8. Tupolev Tu-160

Ovaj ruski strategijski nadzvučni bombarder koristi četiri motora sa dodatnim sagorevanjem (afterburner, kolokvijalno "forsadž"), razvijajući ukupno 980 kN potiska. Jedan je od najbržih i najmoćnijih aviona-bombardera današnjice.

### 7. Boeing 777-300ER

Najmoćniji dvomotorni putnički avion ikada razvija čak 1.026 kN potiska zahvaljujući motorima GE90. Prvi put je poleteo 1994. godine i postao jedan od najuspešnijih modela u istoriji vazduhoplovstva.

### 6. Airbus A340-600

Dug preko 75 metara, ovaj četvoromotorni avion razvija 1.080 kN potiska. Bio je jedan od najdužih putničkih aviona na svetu pre nego što ga je zamenio ekonomičniji A350.

### 5. Boeing 747-8

Najnovija verzija legendarnog „Džambo džeta“ ima ukupni potisak od 1.184 kN i maksimalnu poletnu masu preko 442 tone. U komercijalnoj upotrebi je od juna 2012. godine.

### 4. Boeing 747-400ER

Jedna od najsnažnijih verzija modela 747 razvija 1.124 kN potiska. Teretna verzija može da ponese teret težak skoro kao 19 slonova

### 3. Antonov An-225 Mriya

Sa šest motora i ukupnim potiskom od 1.377 kN, An-225 je bio najveći transportni avion na svetu. Postavio je više od 300 svetskih rekorda, a sa ukupnom dozvoljenom masom na poletanju od 640 tona i rasponom krila od 88m bio je najteži i najveći avion ikada izgrađen.

Nažalost, jedini primerak uništen je 2022. godine u ratu u Ukrajini.

### 2. Airbus A380

Najveći putnički avion na svetu može da primi do 853 putnika i razvija do 1.364 kN potiska. Iako izuzetno popularan među putnicima, proizvodnja je završena 2021. godine do kada je proizvedeno ukupno oko 250 primeraka.

### 1. Scaled Composites Model 351 Stratolaunch

Sa rasponom krila od neverovatnih 117 metara i ukupnim potiskom od 1.776 kN, Stratolaunch Roc je danas najmoćniji avion na svetu. Danas se koristi za testiranje hipersoničnih raketa i letilica.

Iako leti relativno sporije u poređenju sa borbenim avionima, njegova snaga i veličina čine ga pravim vazduhoplovnim kolosom.

Od prvog mlaznjaka iz 1939. do današnjih vazduhoplovnih divova, razvoj aviona pokazuje koliko su tehnologija i inženjerstvo napredovali. Ovi avioni nisu samo prevozna sredstva – oni su simbol ljudske ambicije, znanja i želje da pomerimo granice mogućeg.

Koji avion je na vas ostavio najjači utisak?



Lockheed C-5M  
Super Galaxy



Tupolev Tu-144



Tupolev Tu-160



Boeing 777-300ER



Airbus A340-600



Boeing 747-8



Boeing 747-400ER



Antonov An-225  
Mriya



Airbus A380



Scaled Composites  
Model 351 Stratolaunch

## Najmoderniji evropski vojni avioni – ponos vazduhoplovne industrije

Evropa je kroz istoriju dala ogroman doprinos razvoju vazduhoplovstva. Iako je prvi let avionom obavljen 1903. godine na teritoriji SAD, još od prvih dana avijacije evropski konstruktori i piloti pomerili su granice mogućeg. Zanimljivo je da je prvu borbenu akciju ikada izveo avion u italijansko-turskom ratu 1911. godine, kada su italijanski piloti iz aviona **Blériot XI** i **Nieuport IV** svojim rukama bacili bombe na turske položaje u današnjoj Libiji. Tokom Prvog svetskog rata mnogi od najboljih lovačkih aviona dolazili su upravo iz Evrope, dok su u Drugom svetskom ratu legendarne letelice **Spitfire**, **Mosquito**, **Yakovlev Yak-9**, **Messerschmitt Bf 109** i **Focke-Wulf Fw190** obeležile istoriju vazdušnih borbi. Tada se pojavio i prvi mlazni lovac u borbenoj upotrebi – **Messerschmitt Me 262**.

Danas evropska vazduhoplovna industrija i dalje zauzima važno mesto u svetu i proizvodi neke od najnaprednijih vojnih letelica. Među njima se izdvajaju moderni borbeni avioni, transportne letelice, helikopteri i bespilotni sistemi koji kombinuju vrhunsku tehnologiju, pouzdanost i visoke performanse.

Kada je reč o borbenim avionima, Evropa ima nekoliko vrhunskih predstavnika. **Eurofighter Typhoon** je izuzetno pokretan lovac sa odličnim performansama u vazdušnim borbama, dok francuski **Rafale** predstavlja višenamenski borbeni avion sposoban za izvršavanje različitih zadataka – od presretanja neprijateljskih aviona do napada na ciljeve na zemlji. Švedski **JAS 39 Gripen E/F** takođe spada među najmodernije lovce, sa naprednom elektronikom i sistemima za razmenu podataka koji pilotu pružaju odličnu svest o taktičkoj situaciji u vazduhu.

Evropska industrija poznata je i po snažnim transportnim avionima. **C-27J Spartan** i **CASA CN-235** su dvomotorni taktički transportni avioni srednjeg doleta, sposobni da poleću i sleću na kratke i nepripremljene piste, što ih čini izuzetno korisnim u humanitarnim, logističkim i vojnim operacijama.

U floti evropskih helikoptera izdvajaju se italijanski **A129 Mangusta**, kao prvi evropski borbeni helikopter za gađanje ciljeva na zemlji, ali i trenutno najrasprostranjeniji višenamenski laki helikopter **Airbus H145**. Jedan od zanimljivih primera je **AW159 Wildcat**, koji se koristi za pomorske operacije. Zahvaljujući snažnom naoružanju i naprednim sensorima, ovaj helikopter može efikasno da otkriva i napada ciljeve na moru, ali i da učestvuje u protivpodmorničkim misijama.

Veliki značaj imaju i školski avioni koji pripremaju buduće pilote za upravljanje borbenim letelicama. Švajcarski **Pilatus PC-21** predstavlja moderan turboprop trenožni avion koji omogućava pilotima da kroz jednu platformu prođu čitav proces obuke – od osnovne do napredne faze. Sličnu ulogu imaju i italijanski **Aermacchi M-346** i češki **L-39NG Sky Fox**, koji mogu da simuliraju realne borbene situacije i tako pripreme pilote za upravljanje savremenim lovcima.

Posebnu ulogu u savremenom vazduhoplovstvu imaju avioni za rano upozorenje i kontrolu, poput švedskog **Saab GlobalEye**. Ove letelice (kolokvijalno poznate i kao **AWACS**, po američkom modelu ove vrste aviona) funkcionišu kao leteće radarske stanice koje mogu da otkriju ciljeve na velikim udaljenostima i koordiniraju borbene operacije u vazdušnom prostoru. Na kraju, tu su i avioni za dopunu goriva u vazduhu, kao što je **Airbus A330 MRTT**, koji omogućavaju borbenim avionima da ostanu u vazduhu mnogo duže i deluju na velikim udaljenostima.

U savremenom ratovanju sve veći značaj dobijaju i bespilotni sistemi, a jedan od najaktuelnijih je austrijski **Camcopter S-100** koji obavlja izviđačke i druge zadatke u teškim vremenskim uslovima bez posade. U toku je i razvoj najmodernijeg borbenog drona **Airbus XQ-58 Valkyrie**, koji će osim mogućnosti izviđanja i gađanja ciljeva na zemlji imati i streljane sposobnosti (biće "nevidljiv" za radare).

Razvoj ovakvih letelica pokazuje koliko su tehnologija, znanje i inovacije važni za budućnost vazduhoplovstva. Za učenike i buduće pilote Vazduhoplovne akademije, ovi avioni predstavljaju inspiraciju i dokaz da je avijacija oblast u kojoj se stalno pomeraju granice mogućeg. Upravo zahvaljujući novim generacijama stručnjaka i pilota, vazduhoplovstvo će nastaviti da se razvija i u budućnosti.



Blériot XI



Nieuport IV



Focke-Wulf Fw190



Messerschmitt Me 262



CASA CN-235



A129 Mangusta



L-39NG Sky Fox



Saab GlobalEye



Yakovlev Yak-9



Messerschmitt Bf 109



JAS 39 Gripen E/F



C-27J Spartan



Pilatus PC-21



Aermacchi M-346



Camcopter S-100



Airbus XQ-58 Valkyrie



AW159 Wildcat



AWACS



Spitfire



Eurofighter Typhoon



Airbus H145



Mosquito



Rafale



Airbus A330 MRTT

## TEHNOLOGIJA U SLUŽBI ZNANJA



Vazduhoplovna akademija raspolaže savremenim **Full Flight Simulator**-om nivoa D za Erbas A320 familiju, modelom **CAE 700XR**, projektovanim i sertifikovanim u skladu sa standardima EASA CS-FSTD(A). Ovaj simulator predstavlja vrhunsko rešenje za sprovođenje kompletnih programa profesionalne obuke pilota, uz maksimalnu vernost u reprodukciji realnog operativnog okruženja.



### Tehnička podrška:

Velika zahvalnost učenicima odeljenja:

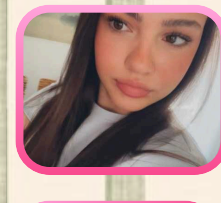
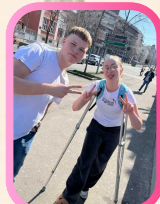
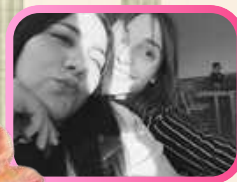
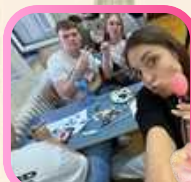
3-5 (smer - Tehničar vazdušnog saobraćaja): **Marko Aleksić, Pavle Vujić, Igor Jkanović, Ivan Katić;**

3-6 (smer - Tehničar vazdušnog saobraćaja): **Filip Milovanović, Tadija Mihajlović, Aleksandra Sekulić;**

3-9 (smer - Tehničar za bezbednost informaciono-komunikacionih sistema u vazdušnom saobraćaju): **Katarina Baljak,**

**Nikoleta Đorđević, Karla Kufalo, Sofija Nestorović, Nataša Ninković, Daria Simonovska, Đurđija Stevanković, Stefan Škorić;**

Učenik - koordinator: **Đurđija Stevanković** 3-9



### Redakcija:



**Ljubica Plazinić**, master inženjer informacionih tehnologija



**Vesna Gradinčević**, profesor Srpskog jezika i književnosti



**Jelena Ilić**, diplomirani mašinski inženjer